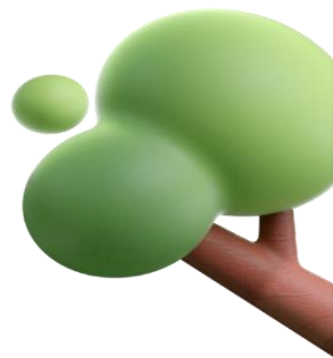

PESTPROTOCOL IJZEVOORDE

Inhoud

Inhoud.....	2
1. Definitie van pesten.....	3
1.1Herkennen van pesten	3
1.2Verschillende rollen.....	4
2.Aanpak en maatregelen.....	4
2.1Preventieve aanpak.....	4
2.2Curatieve aanpak.....	6
3.Digitaal pesten	6
3.1Vormen van digitaal pesten	6
3.2Verantwoordelijkheden van de ouders en de school	6
4.Anti-pest reglement.....	6
4.1Anti-pestcoördinator.....	7
4.2Nationaal onderwijsprotocol.....	7

Op basisschool IJzevoorde werken we met het Finse antipestprogramma KiVa, welke gebaseerd is op jarenlang wetenschappelijk onderzoek. Eén van de kernpunten van KiVa is dat pesten als een groepsverschijnsel wordt gezien. KiVa focust niet alleen op pesters en slachtoffers, maar gaat ervan uit dat de hele groep een rol speelt bij pesten. Als de hele groep het pesten afkeurt en optreedt tegen pesters, dan zullen pesters sneller stoppen. Het beïnvloeden van de groep is daarom erg belangrijk voor het succesvol tegengaan van pesten op scholen. Een samenhangende aanpak biedt de meeste garantie op succes.

1. Definitie van pesten

De definitie die wij hanteren is die van Dan Olweus (*Treiteren op school*, 1992):

"Een persoon wordt getreiterd of gepest als hij of zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve, doelgerichte handelingen, verricht door een of meerdere personen. Er is sprake van een verstoord machtsevenwicht, een ongelijke machtsrelatie"

Het bovenstaande kan leiden tot verstreckende gevolgen in het leven van het slachtoffer. We spreken van een negatieve handeling, als iemand met opzet een ander schade of ongemak toebrengt of daar een poging toe doet. Deze negatieve handelingen kunnen o.a. plaatsvinden in de vorm van:

- Fysiek contact, zoals slaan / schoppen of het kapot maken van iemands spullen.
- Verbaal of non- verbaal contact, zoals uitschelden.
- Relationeel pesten, zoals roddelen of buitensluiten.
- Cyberpesten, zoals vervelende berichten, verspreiden van persoonlijke informatie of foto's.

1.1 Herkennen van pesten

Het gepeste kind

- gaat niet graag naar school
- gaat contacten met andere kinderen uit de weg
- presteert onder zijn/haar niveau
- is angstig, kan moeilijk voor zichzelf opkomen
- het kind wordt niet door andere kinderen gevraagd voor bijv. verjaardag
- eigendommen worden vernield of raken kwijt
- het kind geeft zelf aan gepest te worden
- het kind durft niet van huis naar school te lopen
- het kind wordt uitgescholden
- het kind wordt fysiek geweld aangedaan
- het kind wordt overdreven geïmiteerd

De pester

- wil op de voorgrond treden ten koste van andere kinderen
- heeft snel ruzie
- kan moeilijk samenwerken
- lokt andere kinderen uit
- houdt weinig rekening met andere kinderen

Binnen de groep

- gebeuren er dingen waar niet goed een vinger op te leggen is
- is de sfeer niet prettig, druk, geheimzinnig
- wordt veel aandacht gevraagd
- is veel onderlinge concurrentie
- is veel onderlinge agressie
- gebeurt het weinig dat het voor elkaar opgenomen wordt en ze elkaar helpen

Binnen de school

- merken de leerkrachten dat er gepest wordt
- worden tijdens de pauze pesterijen gesignaleerd door de leerkrachten
- wordt het pestprobleem tijdens besprekingen ingebracht

De ouders

- merken verandering in gedrag
- zien signalen die herleid kunnen worden naar pesten
- maken zich zorgen over de positie van het kind in de groep

1.2 Verschillende rollen

Onderzoek wijst uit dat alle kinderen in de klas een rol hebben bij pesten. De percentages geven aan hoeveel kinderen gemiddeld op die manier bij pesten betrokken zijn:

- Het gepeste kind: ongeveer 10% tot 15% van schoolgaande kinderen is slachtoffer van pesten.
- De pester: neemt het initiatief tot pesten. Gemiddeld is 10% tot 15% van de leerlingen pester.
- Verdedigers: zo'n 10% tot 15% van de kinderen komt op voor de slachtoffers en probeert te steunen.
- Versterker: ongeveer 10% tot 15% kijkt toe, lacht of geeft de pester positieve feedback, waardoor deze door zal gaan met pesten.
- Buitenstaanders: weten vaak van het pesten, maar grijpen niet in. Zij nemen het niet op voor pester of slachtoffer en vertellen vaak niet aan volwassenen dat er wordt gepest. Zo'n 25-45% van de kinderen hebben deze rol.

2. Aanpak en maatregelen

Op basisschool IJzevoorde vinden we het belangrijk dat ieder kind met plezier naar school gaat. Ons motto is: 'samen maken we er een fijne school van!' We staan voor een preventieve, schoolbrede aanpak waarin respect hoog in het vaandel staat. Kinderen leren in de lessen wat respectvol gedrag tegenover anderen betekent, hoe een groep functioneert (bijvoorbeeld verschillende rollen) en wat het verschil is tussen pesten en plagen.

2.1 Preventieve aanpak

Op de volgende manier willen wij het pesten effectief voorkomen.

In de school als geheel

- Inventarisatie m.b.v. een vragenlijst, hiervoor gebruiken we een korte vragenlijst voor alle kinderen. Het is van belang dat je meer informatie en feiten gaat verzamelen. (zie bijlage 1)
- Invullen van de KiVa-monitor (groep 4-8). Tweemaal per jaar afname van de KiVa-monitor welke de sociale kaart van een groep in beeld brengt. De resultaten uit de KiVa-monitor worden geanalyseerd en verweven in de groepsaanpak.

- Tevredenheidsonderzoek bovenbouw (groep 6,7,8).
- Oudertevredenheidsonderzoek, eenmaal per jaar.
- Verbetering van toezicht op het schoolplein en daarbuiten.
- Uitleggen functie van de vertrouwenspersoon.
- (Na)scholing met betrekking tot KiVa
- Tussentijdse overlegmomenten van het KiVa-team. Het KiVa-team is gespecialiseerd in het omgaan met en oplossen van peestsituaties. Ook kunnen kinderen en ouders bij het KiVa-team terecht wanneer er bijzonderheden zijn.

In de klas

- Het uitgangspunt van KiVa is om de hele groep bij de oplossing van het pesten te betrekken. Iedereen wordt bewust gemaakt van de ernstige gevolgen van pesten en er wordt voor gezorgd dat iedereen zich verantwoordelijk voelt voor een fijne sfeer in de groep. Tijdens de KiVa-lessen leren kinderen concrete vaardigheden om pesten aan te pakken en wordt er een veilige groepssfeer gecreëerd.
- Klassenafspraken zoals het gebruiken van IK-taal (ik vind het niet fijn als je dit doet), het gebruiken van PLUS-taal (positieve wens uitspreken: ik zou graag willen dat je ermee stopt), RESPECT (elkaar in z'n waarde laten, je mag zijn wie je bent) en EEN TEGELIJK (je laat een ander uitpraten).
- Regelmatige kringgesprekken over sociaal-emotionele onderwerpen en het creëren van een fijne groep. Door de regelmaat zal de betrokkenheid van de kinderen groot blijven. Het zal tevens een goede invloed hebben op de houdingen en gedragingen. Kinderen voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor een positief klassenklimaat.
- Rollenspellen en lesmateriaal over sociaal-emotionele onderwerpen en pesten.
- Bevordering van werken en/of spelen met verschillende maatjes. Door in een jaar meermaals te wisselen van plek, wordt het samen werken en spelen met verschillende kinderen bevorderd.
- Aandacht voor de alledaagse positieve activiteiten.
- Regelmatig terugkerende evaluatie.

Vanuit ouders

'Hoe was het vandaag op school?' of 'hoe ging het vandaag op school?' zijn alledaagse, maar belangrijke vragen. Ze geven informatie over hoe de schooldag van uw kind is verlopen, over zijn of haar gemoedstoestand en over zijn of haar relatie met vrienden en klasgenoten. De vragen geven ook aan dat u geïnteresseerd bent in wat er op school gebeurt en kunnen daarom een opening zijn voor een gesprek over eventuele problemen die uw kind ervaart.

Neem niet meteen genoegen met een kort standaard antwoord als 'goed' of 'oke'. Reserveer tijd, zodat u in alle rust kunt praten. De bedoeling is niet om een verhoor af te nemen, maar om samen te praten over de gebeurtenissen van die dag. Het is handig om open vragen te stellen waarop uw kind niet alleen met ja of nee kan antwoorden. Ook kunt u naar gezichtsuitdrukking, gebaren en lichaamshouding kijken. Voorbeeldvragen:

- Wat was het leukste of vervelendste dat vandaag op school is gebeurd?
- Met wie heb je vandaag samen gewerkt / gespeeld? Wat hebben jullie gedaan?
- Wat heb je vandaag met je vriendjes of vriendinnetjes gedaan? Hoe vond je dat?
- Wat heb je onderweg naar school en naar huis gedaan?

Informatie

- Nieuwsbrief: elke maand staat er in onze nieuwsbrief een stukje over KiVa, zodat ouders op de hoogte zijn van het lopende thema.
- Vertrouwenspersoon: kinderen en ouders kunnen hier naartoe als er vragen of bijzonderheden zijn.
- Gesprekken voeren: naast de vertrouwenspersoon staat ook de groepsleerkracht of het KiVa-team altijd open voor een gesprek. Ook als u alleen tips of adviezen wilt op het gebied van sociale vaardigheden, kunt u bij deze personen terecht.

2.2 Curatieve aanpak

Bestaande gevallen van pesten worden met (gestructureerde) gesprekken zo goed mogelijk uitgezocht. Deze gesprekken worden altijd verlengd met een vervolgesprek waarin wordt nagegaan of de situatie is veranderd. Een doelgerichte aanpak om leerlingen zover te krijgen dat ze slachtoffers gaan steunen en proberen de pester te stimuleren om het pesten te stoppen.

Plan van aanpak

Kinderen die opvallen vanuit de KiVa-monitor of om een andere reden sociaal-emotioneel opvallen, kunnen worden ondersteund door een plan van aanpak, opgesteld door de leerkracht. Hierin staat de benadering die voor het kind het meest helpend is om sociaal-emotioneel te groeien. Dit kan gaan om een persoonlijk (kind)gesprek, een steungroepaanpak of het herhalen van specifieke KiVa-doelen.

Hulp en begeleiding aan de ouders

Ouders weten vaak niet wat ze met de problematiek aan moeten; of het nu om het gepeste kind, om de pester of om de groep eromheen gaat. In een (of meerdere) gesprek(ken) worden de te ondernemen stappen van de school besproken en de ouders krijgen adviezen m.b.t. houding en handelingswijze. Dit gesprek vindt plaats met de leerkracht en eventueel is daar ook de anti-pestcoördinator of de kwaliteitscoördinator bij aanwezig.

Hulp en begeleiding aan de leerkracht

De leerkracht wordt ondersteund door collega's (o.a. het KiVa-team), de kwaliteitscoördinator en de directie. Jaarlijkse scholing zorgt voor het up-to-date houden van kennis en kunde op sociaal-emotioneel gebied.

3. Digitaal pesten

3.1 Vormen van digitaal pesten

Anonieme berichten versturen via Facebook, Instagram, Whatsapp, Snapchat etc. Schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen en het versturen van een e-mailbom. 20% van de kinderen heeft te maken met digitaal pesten.

Effecten

De effecten van digitaal pesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan zijn meestal niet meer te verwijderen.

3.2 Verantwoordelijkheden van de ouders en de school

De ouders blijven altijd verantwoordelijk voor het digitale pesten aangezien het krijgen en meegeven van een telefoon de keuze is en blijft van de ouder. Toezicht op het gebruik van sociale media is de verantwoordelijkheid van de ouders. Het pesten via Whatsapp buiten de school vindt het meeste plaats. Toch heeft de school er veel last van. Het ruziën en pesten gaat op school door. Schoolresultaten lijden eronder en er kan een onveilig klimaat ontstaan. Kinderen kunnen minder goed leren, pesten heeft effect op het schoolklimaat. Als het digitaal pesten de school binnenkomt, gaan wij altijd in overleg met betrokken ouders.

4. Anti-pest reglement

De Wet Veiligheid op school (po en vo) verplicht scholen om zich in te spannen pesten tegen te gaan en te zorgen voor een veilige school. Daarin staat dat de scholen:

- Een sociaal veiligheidsbeleid moeten uitvoeren
- Twee taken binnen het onderwijsteam moeten beleggen. Er moet een aanspreekpunt zijn waar leerlingen en ouders pesten kunnen melden. Ook moet iemand het pestbeleid op school coördineren. Dit kan dezelfde persoon zijn maar dat hoeft niet.
- De beleving van veiligheid en het welzijn van hun leerlingen moeten volgen. De bedoeling hiervan is dat er altijd een actueel representatief beeld is van de situatie op school (bron: Rijksoverheid).

4.1 Anti pestcoördinator

Leerlingen die te maken krijgen met pesten moeten bij iemand terecht kunnen op school. Ze moeten erop kunnen vertrouwen dat het pestprobleem wordt aangepakt en dat ze veilig naar school kunnen. Basisschool IJzevoorde beschikt over iemand die aanspreekpunt is voor kinderen en ouders die te maken krijgen met pesten. Het aanspreekpunt vangt, nadat de leerkracht dat doorgeeft, de gepeste leerling (en de ouders) op. Samen brengen ze de situatie in kaart en bekijken ze welke acties mogelijk zijn om de pestsituatie op te lossen.

4.2 Nationaal onderwijsprotocol

De aanbevelingen vanuit het nationaal onderwijsprotocol tegen pesten zijn opgenomen en uitgewerkt in het pestprotocol. Alle betrokken partijen zien pesten als een probleem, de school beschikt over een preventieve aanpak, de school beschikt over een curatieve aanpak en als pesten optreedt moeten leerkrachten kunnen signaleren. Als leerkrachten zien dat kinderen worden gepest, nemen ze duidelijk stelling. Wordt het pestprobleem door de school onvoldoende aangepakt, dan kunnen ouders zich wenden tot de vertrouwenspersoon.